

INFORMATOR O EGZAMINIE ZAWODOWYM

OPIEKUNKA ŚRODOWISKOWA
341204

Część szczegółowa

Kształcenie wg podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego z 2019 r.

Aktualizacja – 25 sierpnia 2022 r.

 **CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

WARSZAWA 2022

Informator opracowała Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
we współpracy z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Krakowie

UKŁAD GRAFICZNY © CKE 2022

Spis treści

1. Wstęp.....	4
2. Informacje o zawodzie.....	5
2.1 Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie.....	5
2.2 Zadania zawodowe.....	5
2.3 Możliwości kształcenia w zawodzie.....	5
3. Wymagania egzaminacyjne z przykładami zadań.....	6
<i>Kwalifikacja SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych</i>	6
3.1. Przykłady zadań do części pisemnej egzaminu.....	6
3.1.1 SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy.....	6
3.1.2 SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej.....	7
3.1.3 SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych.....	8
3.1.4 SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych.....	9
3.1.5 SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego.....	10
3.1.6 SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej.....	11
3.1.7 SPO.05.7. Język obcy zawodowy.....	13
3.1.8 SPO.05.8. Kompetencje personalne i społeczne.....	14
3.1.9 SPO.05.9. Organizacja pracy małych zespołów.....	15
3.2. Przykład zadania do części praktycznej egzaminu.....	17

1. WSTĘP

Część szczegółowa informatora o egzaminie zawodowym składa się ze Wstępu (1.) i dwóch rozdziałów (2. i 3.):

- 2. INFORMACJA O ZAWODZIE, rozdział zawiera informacje o kwalifikacjach wyodrębnionych w zawodzie, zadania zawodowe i możliwości kształcenia w zawodzie wynikające z podstawy programowej dla zawodu
- 3. WYMAGANIA EGZAMINACYJNE Z PRZYKŁADAMI ZADAŃ, rozdział zawiera przykładowe zadania do części pisemnej i części praktycznej egzaminu.

Przykładowe zadania zamieszczone w części szczegółowej informatora nie wyczerpują wszystkich możliwych zadań, które mogą wystąpić w arkuszach egzaminacyjnych. Informator nie może też być główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w zawodzie, gdyż kształcenie powinno odbywać się zgodnie z programami nauczania opracowanymi według obowiązującej podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Egzamin zawodowy składa się z dwóch części: pisemnej i praktycznej.

Część pisemna egzaminu, która jest przeprowadzana na sali egzaminacyjnej z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego, trwa 60 minut i jest w formie testu pisemnego składającego się z 40 zadań zamkniętych. Każde zadanie zawiera cztery odpowiedzi do wyboru, z których tylko jedna jest poprawna. Za poprawne rozwiązanie zadań w części pisemnej można uzyskać maksymalnie 40 punktów.

Część praktyczna egzaminu polega na wykonaniu przez zdającego na stanowisku egzaminacyjnym zadania praktycznego, którego rezultatem może być wyrób, usługa lub dokumentacja. Ocena wykonania zadania jest przeprowadzana zgodnie z zasadami oceniania ustalonymi przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

Więcej ogólnych informacji o egzaminie zawodowym znajduje się w części ogólnej informatora, dostępnej na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (<https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2019/informatory-wyposazenie-osrodkow/informatory>).

Wszystkie akty prawne, w tym podstawa programowa, są dostępne na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (www.cke.gov.pl) oraz na stronach internetowych okręgowych komisji egzaminacyjnych.

INFORMACJE O ZAWODZIE

1. Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie

W zawodzie **opiekunka środowiskowa** wyodrębniono jedną kwalifikację:

Symbol kwalifikacji	Nazwa kwalifikacji
SPO.05	Świadczenie usług opiekuńczych

2. Zadania zawodowe

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie **opiekunka środowiskowa** powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji SPO.05 Świadczenie usług opiekuńczych:

- organizowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej;
- sprawowania opieki nad osobą podopieczną w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej;
- pomagania osobie podopiecznej w czynnościach dnia codziennego;
- motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej.

3. Możliwości kształcenia w zawodzie

Od roku szkolnego 2019/2020 kształcenie w zawodzie **opiekunka środowiskowa** jest realizowane w szkole policealnej o okresie nauczania 1 roku oraz od 1 września 2020 na kwalifikacyjnych kursach zawodowych dla osób posiadających wykształcenie średnie lub średnie branżowe.

WYMAGANIA EGZAMINACYJNE Z PRZYKŁADAMI ZADAŃ

Wymagania egzaminacyjne to sprawdzane na egzaminie zawodowym efekty kształcenia i kryteria ich weryfikacji zapisane w jednostkach efektów kształcenia dla danej kwalifikacji w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego (<https://cke.gov.pl/akty-prawne>).

Kwalifikacja

SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych

1. Część pisemna egzaminu

Przykłady zadań do części pisemnej egzaminu dla wybranych efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
5) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	2) określa zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami, sprzętem, przyborami, materiałami i środkami
Przykładowe zadanie Opiekunka pomogła podopiecznemu umyć głowę i zaproponowała mu, aby sam wysuszył włosy. Przed włączeniem suszarki zauważyła, że przewód elektryczny jest uszkodzony. W tej sytuacji powinna <ul style="list-style-type: none"> A. polecić podopiecznemu naprawić sprzęt. B. oddać sprzęt do serwisu w celu naprawy. C. zaizolować uszkodzony przewód plastrem i sama wysuszyć włosy podopiecznego. D. zaizolować uszkodzony przewód plastrem i pozwolić podopiecznemu wysuszyć włosy. Odpowiedź prawidłowa: B	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
7) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar
Przykładowe zadanie Osoba uskarżająca się na nudności, ból głowy i żołądka po kilku minutach straciła przytomność, ale oddycha miarowo. Udzielając pierwszej pomocy poszkodowanemu należy w tej sytuacji wezwać pogotowie ratunkowe a następnie <ul style="list-style-type: none"> A. ułożyć poszkodowanego w pozycji leżącej na plecach z wałkiem pod kolanami. B. ułożyć poszkodowanego w pozycji bocznej bezpiecznej z głową odchyloną do tyłu. C. natychmiast przystąpić u poszkodowanego do resuscytacji krążeniowo-oddechowej. D. napoić poszkodowanego i natychmiast starać się wywołać u podopiecznego wymioty. Odpowiedź prawidłowa: B	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
2) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia	1) opisuje rozwój człowieka w różnych okresach życia
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Który z wymienionych objawów jest typowy dla starzenia się organizmu?</p> <p>A. Sezonowe wypadanie włosów. B. Nawracające zapalenie stawów. C. Pogorszenie ostrości wzroku i słuchu. D. Wzrost apetytu i wyostrenie powonienia.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
3) charakteryzuje procesy zachodzące w życiu społecznym	1) opisuje zachowania społeczne jednostki i zbiorowości
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Młody mężczyzna na skutek wypadku stracił obie kończyny dolne. Nie podjął jednak działań rehabilitacyjnych, nie odbiera telefonu, zerwał kontakty z najbliższymi. Zachowanie mężczyzny może świadczyć</p> <p>A. o kancerofobii. B. o klaustrofobii. C. o wyobcowaniu społecznym. D. o braku środków finansowych.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
8) wskazuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych	2) charakteryzuje zadania instytucji państwowych dotyczące zabezpieczenia społecznego osoby niepełnosprawnej
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Osoba z orzeczonym stopniem niepełnosprawności planująca uzyskać dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym powinna złożyć wniosek do</p> <p>A. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. B. Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń. C. gminnego ośrodka pomocy społecznej. D. powiatowego centrum pomocy rodzinie.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: D</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
3) rozpoznaje objawy chorobowe poszczególnych układów i narządów osoby podopiecznej	3) opisuje objawy chorobowe, a zwłaszcza objawy chorób narządu ruchu oraz układu krwionośnego, oddechowego, pokarmowego i nerwowego
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Która grupa objawów jest charakterystyczna dla choroby Parkinsona?</p> <p>A. Niedowład połowiczny, zaburzenia lokomocji, afazja. B. Zwrodnienie tętnic i żył, parestezje, ból spoczynkowy kończyn. C. Drżenie kończyn i głowy, zaburzenia lokomocji, zaburzenia mowy. D. Zwrodnienie kręgosłupa, osłabienie siły mięśni, zaburzenia wzroku.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
6) organizuje środowisko życia osoby podopiecznej z uwzględnieniem jej potrzeb i problemów	1) rozpoznaje potrzeby osoby podopiecznej
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Podopieczna jest wdową, nie ma dzieci, nie utrzymuje kontaktu z rodziną. Charytatywnie wykonuje zabawki, które odbiera pracownik prywatnego sklepiku. Przez kilka lat przyjaźniła się z sąsiadką, która wyjechała za granicę. W tej sytuacji podopieczna może odczuwać brak zaspokojenia potrzeb</p> <p>A. bezpieczeństwa i rozwoju osobistego. B. rozwoju osobistego i samorealizacji. C. bezpieczeństwa i przynależności. D. samorealizacji i przynależności.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
7) dobiera metody i techniki pracy socjalnej do potrzeb osoby podopiecznej	1) wymienia metody pracy socjalnej
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Opiekunka planuje pomoc dla podopiecznej poprzez zaangażowanie sąsiadki, wolontariuszy z Centrum Wolontariatu oraz uczniów z pobliskiej szkoły. Jak nazywa się ta metoda pracy socjalnej?</p> <p>A. Kontraktu socjalnego. B. Socjalnej pracy grupowej. C. Indywidualnego przypadku. D. Organizowania środowiska lokalnego.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: D</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
9) dobiera techniki, metody i narzędzia pracy z osobą podopieczną do realizacji działań opiekuńczych	1) opisuje techniki, metody i narzędzia pracy z osobą podopieczną
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Które z wymienionych czynności powinna zaplanować opiekunka w przypadku każdej osoby podopiecznej z niepełnosprawnością ruchową?</p> <p>A. Przygotowywanie posiłków i robienie zastrzyków. B. Czytanie książek i masaże lecznicze. C. Mycie podłóg i robienie zakupów. D. Spacerowanie i cewnikowanie.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
1) świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki	2) wykonuje czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne zgodnie z procedurami i standardami opieki
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Zmianę bielizny pościelowej podopiecznemu leżącemu należy rozpocząć od zmiany</p> <p>A. poszwy. B. poszewki. C. podkładu. D. prześcieradła.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: B</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
2) rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej	3) udziela pomocy w stanach zagrożenia zdrowia lub życia osoby podopiecznej
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Podczas toalety kończyn dolnych u podopiecznej, opiekunka zauważyła obrzęk stóp. Przy próbie ruchu stopami podopieczna odczuwała ból. Opiekunka zamówiła wizytę lekarską. Oczekując na przyjazd lekarza opiekunka powinna</p> <p>A. posadzić podopieczną w wygodnym fotelu i wykonać jej ciepłą kąpiel stóp. B. posadzić podopieczną w wygodnym fotelu i wmasować w stopy żel przeciwbólowy. C. umieścić zwinięty koc pod kolanami podopiecznej i położyć ciepły okład na jej stopy. D. ułożyć kończyny dolne podopiecznej wyżej niż tułów i położyć chłodny okład na stopy.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: D</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i>	
SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
5) zapobiega odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej	4) dobiera środki zapobiegające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>W celu profilaktyki odparzeń skóry u osoby leżącej i otylej po umyciu i dokładnym osuszeniu skóry, należy</p> <ul style="list-style-type: none"> A. wmasować w skórę środek rozgrzewający. B. nałożyć na skórę warstwę żelu przeciwbólowego. C. oddzielić stykające się powierzchnie skóry warstwą bawełny. D. oddzielić stykające się powierzchnie skóry warstwą tkaniny lnianej. <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i>	
SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
1) pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi	2) planuje rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>88-letni pan Jan z trudem porusza się po mieszkaniu z powodu dużych problemów ze wzrokiem. Które z wymienionych czynności opiekunka powinna uwzględnić planując dla niego pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego?</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Prowadzenie treningów manualnych, uiszczanie opłat, karmienie. B. Przygotowywanie posiłków, rehabilitacja ruchowa, zmiana bielizny osobistej. C. Sprzątanie mieszkania, prowadzenie treningów kulinarnych, zakraplanie oczu. D. Trening w zakresie obsługi urządzeń AGD, uiszczanie opłat, sprzątanie mieszkania. <p>Odpowiedź prawidłowa: D</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i>	
SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
2) dobiera metody i środki do utrzymania mieszkania w czystości	2) dobiera środki i narzędzia do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>W mieszkaniu podopiecznej chorej na astmę, kurz z mebli należy usuwać</p> <ul style="list-style-type: none"> A. ścierką nawilżoną wodą. B. ścierką nawilżoną środkiem dezynfekującym. C. aerozolem ze środkiem czyszczącym i suchą ścierką. D. chemicznym środkiem myjącym w płynie i suchą ścierką. <p>Odpowiedź prawidłowa: A</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i>	
SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
3) przestrzega zasad zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzi profilaktykę i promocję zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia	5) przygotowuje dietetyczne posiłki
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Który z wymienionych zestawów śniadaniowych jest wskazany dla podopiecznej, chorującej na cukrzycę typu 2?</p> <p>A. Bawarka, graham, jajecznica na boczku. B. Kawa zbożowa z mlekiem, bułka z powidłami. C. Herbata z miodem, graham, ser biały półtłusty. D. Herbata bez cukru, chleb żytni, szynka z indyka.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: D</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i>	
SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
4) pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej	3) wnioskuje do instytucji społecznej o pomoc dla osoby podopiecznej
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Podopieczny w wyniku choroby przewlekłej nie jest w stanie wykonywać pracy zawodowej. Wniosek o przyznanie renty powinien złożyć do</p> <p>A. Narodowego Funduszu Zdrowia. B. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. C. gminnego ośrodka pomocy społecznej. D. powiatowego centrum pomocy rodzinie.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: B</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i>	
SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
2) pomaga osobie podopiecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych i osobistych	2) opisuje działania opiekunki środowiskowej pomagające osobie podopiecznej w rozwiązywaniu problemów
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Po śmierci żony podopieczny czuje się zagubiony, samotny i rozżalony. W tej sytuacji opiekunka powinna</p> <p>A. przeprowadzić zajęcia psychoterapeutyczne. B. prowadzić z podopiecznym rozmowy wspierające. C. przeprowadzić z podopiecznym wywiad na temat jego samopoczucia. D. dyskutować z podopiecznym na tematy związane z jego stanem psychicznym.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: B</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
3) określa metody integracji osoby podopiecznej ze środowiskiem lokalnym	2) dobiera sposoby integracji do możliwości osoby podopiecznej
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Opiekunka planuje zintegrować 79-letnią podopieczną w jej środowisku. Podopieczna jest sprawna ruchowo i psychicznie adekwatnie do wieku. Dawniej była aktywna i lubiła spotykać się z koleżankami. Obecnie większość czasu spędza na rozwiązywaniu krzyżówek, a brak kontaktu z innymi zastępuje oglądaniem telewizji. W tej sytuacji opiekunka powinna zaproponować podopiecznej zajęcia</p> <p>A. w domu pomocy społecznej. B. w ośrodku terapii uzależnień. C. w osiedlowym klubie seniora. D. w warsztatach aktywizacji zawodowej.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
6) organizuje różne formy aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań osoby podopiecznej z uwzględnieniem jej potrzeb, możliwości oraz zasobów środowiska lokalnego	4) dobiera zajęcia do możliwości psychofizycznych osoby podopiecznej
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Która z wymienionych form aktywności jest wskazana dla podopiecznej z zaawansowaną osteoporozą, jeśli podopieczna poza domem porusza się samodzielnie z pomocą kijków do nordick walking i nie ma zaburzeń równowagi?</p> <p>A. Gra w tenisa ziemnego. B. Truchty po torze przeszkód. C. Ćwiczenia ogólnokondycyjne w wodzie. D. Długie marsze po górskich szlakach turystycznych.</p> <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

Jednostka efektów kształcenia:

SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
10) pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu z pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności	1) wymienia pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie codziennych czynności

Przykładowe zadanie

Pan Jan mieszka w budynku, w którym dla kilku lokatorów jest wspólna łazienka w korytarzu. Jest osłabiony z powodu biegunki w przebiegu zapalenia jelit. Nie chce używać pieluchomajtek. W celu ułatwienia defekacji opiekunka powinna przygotować dla pana Jana

- A. trójnóg.
- B. balkonik.
- C. krzesło sanitarne.
- D. podnośnik elektryczny.

Odpowiedź prawidłowa: C

Jednostka efektów kształcenia:

SPO.05.7. Język obcy zawodowy

<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi

Przykładowe zadanie (wersja w j. angielskim)

Used disposable nappies should be thrown in to the bag marked

- A. yellow.
- B. black.
- C. blue.
- D. red.

Odpowiedź prawidłowa: D

Przykładowe zadanie (wersja w j. niemieckim)

Gebrauchte Wegwerfwindeln soll man in einen Müllbeutel einwerfen. Die Markierung solches Müllbeutels ist

- A. gelb.
- B. schwarz.
- C. blau.
- D. rot.

Odpowiedź prawidłowa: D

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.7. Język obcy zawodowy	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym
Przykładowe zadanie (wersja w j. angielskim) Opiekunka odczytała notatkę w dokumentacji podopiecznej:	
Ms Joanna, aged 47, has been suffering from chorea for 12 years. She lives with her 70-year-old father and a 15 year-old daughter with behavioural problems.	
Z analizy treści dokumentacji wynika, że rodzina podopiecznej funkcjonuje jako	
<ul style="list-style-type: none"> A. funkcjonalna, wielopokoleniowa, pełna. B. funkcjonalna, nuklearna, zrekonstruowana. C. dysfunkcjonalna, wielopokoleniowa, niepełna. D. dysfunkcjonalna, nuklearna, zrekonstruowana. 	
Odpowiedź prawidłowa: C	
Przykładowe zadanie (wersja w j. niemieckim) Opiekunka odczytała notatkę w dokumentacji podopiecznej:	
Joanna, 47 Jahre alt, leidet seit 12 Jahren an Chorea. Sie wohnt mit ihrem 70-jährigen Vater und ihrer 15-jährigen Tochter mit Verhaltensproblemen.	
Z analizy treści dokumentacji wynika, że rodzina podopiecznej funkcjonuje jako	
<ul style="list-style-type: none"> A. funkcjonalna, wielopokoleniowa, pełna. B. funkcjonalna, nuklearna, zrekonstruowana. C. dysfunkcjonalna, wielopokoleniowa, niepełna. D. dysfunkcjonalna, nuklearna, zrekonstruowana. 	
Odpowiedź prawidłowa: C	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.8. Kompetencje personalne i społeczne	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
4) opisuje pojęcie konfliktu w związku z realizacją zadań zawodowych	6) stosuje zasady utrzymywania poprawnych relacji z podopiecznym i współpracownikami
Przykładowe zadanie Opiekunka środowiskowa zajmuje się panią Anną, która ma problemy z pamięcią. W trakcie jednej wizyty zadaje wiele pytań dotyczących tej samej sytuacji. Często nie pamięta odpowiedzi na zadane przez siebie pytania. W związku z tym bywa opryskliwa, zdenerwowana i niechętnie współpracuje z opiekunką. Podczas realizacji zadań zawodowych opiekunka powinna w stosunku do pani Anny i jej problemów prezentować postawę	
<ul style="list-style-type: none"> A. współczucia i uległości. B. współczucia i empatii. C. otwartości i uległości. D. akceptacji i empatii. 	
Odpowiedź prawidłowa: D	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.8. Kompetencje personalne i społeczne	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
9) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów	2) podaje propozycje rozwiązywania problemów
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Podopieczna mieszka z siostrą w jednym pokoju. W trakcie czynności pielęgnacyjnych siostra podopiecznej zgłosiła, że drażni ją zapach środków czystości używanych przez opiekunkę. W celu uniknięcia konfliktu opiekunka powinna</p> <ul style="list-style-type: none"> A. zignorować uwagę siostry i kontynuować czynności pielęgnacyjne. B. wykonywać czynności pielęgnacyjne wyłącznie pod nieobecność siostry. C. wprowadzić do pielęgnacji środek czystości zamienny, akceptowany przez siostrę. D. wykonywać czynności pielęgnacyjne z użyciem dowolnego środka, zaproponowanego przez siostrę. <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.9. Organizacja pracy małych zespołów	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	2) wskazuje osoby do wykonania zadania
<p>Przykładowe zadanie</p> <p>Podopieczny mieszka na trzecim piętrze w domu bez windy. Ostatnio ma problemy z błędnikiem (zaburzenia równowagi, oczopląs) i w związku z tym boi się sam wychodzić z domu. Którą z wymienionych osób opiekunka powinna poprosić, aby pomogła podopiecznemu w spacerze pod jej nieobecność?</p> <ul style="list-style-type: none"> A. 9-letniego wnuka sprawnego psychoruchowo. B. 35-letnią sąsiadkę z dyskopatią lędźwiową. C. 65-letnią żonę z niedosłuchem. D. 40-letniego syna z protezą stopy. <p>Odpowiedź prawidłowa: C</p>	

Jednostka efektów kształcenia:

SPO.05.9. Organizacja pracy małych zespołów

<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń:	Uczeń:
3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	2) monitoruje proces wykonywania zadań

Przykładowe zadanie

Na podstawie załączonej tabeli określ jak często w III kwartale pracy nowozatrudnionej opiekunki środowiskowej należy monitorować realizowanie przez nią usług opiekuńczych.

Tab.1 Harmonogram wizyt monitorujących realizację usług opiekuńczych

Staż pracy			
0-6 m-cy	6-12 m-cy	1-3 lat	Powyżej 3 lat
2 razy w miesiącu	1 raz w miesiącu	1 raz w kwartale	2 razy w roku

- A. Jeden raz w miesiącu.
- B. Dwa razy w miesiącu.
- C. Jeden raz w kwartale.
- D. Dwa razy w roku.

Odpowiedź prawidłowa: A

2 Część praktyczna egzaminu

Część praktyczna egzaminu z kwalifikacji SPO.05 jest przeprowadzana według modelu **W** i trwa 120 minut.

Przykład zadania do części praktycznej egzaminu

Pani Zofii Barańskiej przyznano pomoc w formie odpłatnych usług opiekuńczych realizowanych przez opiekunki środowiskowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Toruniu.

Na podstawie opisu sytuacji pani Zofii opracuj:

- diagnozę sytuacji podopiecznej,
- plan opieki długoterminowej.

Na fantomie osoby dorosłej wykonaj zabieg mycia głowy w łóżku, w wanience pneumatycznej. Fantom traktuj jak podopieczną.

Uwaga:

1. *Gotowość do wykonania zabiegu mycia głowy zgłoś przez podniesienie ręki. Po uzyskaniu zgody przewodniczącego ZN przygotuj zestaw niezbędnych przyborów, materiałów i sprzętu oraz stanowisko do wykonania zabiegu, a następnie zgłoś gotowość do oceny tego etapu prac. Wykonywanie zadania będziesz mógł kontynuować po uzyskaniu zgody.*
2. *Komunikuj się z podopiecznym cicho, nie opowiadaj mu o wykonywanych czynnościach, by nie przeszkadzać innym zdającym.*
3. *Wszystkie czynności związane z zabiegiem mycia głowy, łącznie z uporządkowaniem stanowiska, wykonaj w czasie nie dłuższym niż 40 minut. Po przekroczeniu tego czasu przewodniczący Zespołu Nadzorującego ogłosi komunikat „czas minął”, oznaczający zakończenie procesu oceny przez egzaminatora.*

Fantom oraz wszystkie niezbędne do wykonania zabiegu przybory, materiały i sprzęt znajdują się na stanowisku egzaminacyjnym. Zadanie wykonaj zgodnie z zasadami i procedurami uwzględniającymi przepisy BHP i ergonomię pracy. Po wykonaniu zabiegu na fantomie uporządkuj stanowisko pracy.

Po wykonaniu zadania arkusz egzaminacyjny pozostaw na stanowisku egzaminacyjnym.

Opis sytuacji pani Zofii Barańskiej

58-letnia pani Zofia Barańska ma orzeczoną II grupę inwalidzką. Od 6 miesięcy nie może samodzielnie wykonywać codziennych czynności ani opuszczać swojego mieszkania z powodu postępującego zwyrodnienia stawów i kręgosłupa. Pani Zofia mieszka sama w jednopokojowym mieszkaniu, na czwartym piętrze, w bloku bez windy. Jej córka wraz z mężem i dwiema niepełnoletnimi córkami mieszka w innym województwie i nie ma możliwości sprawowania nad nią bezpośredniej opieki.

Pani Zofia utrzymuje się z najniższej renty, otrzymywanej z ZUS-u. Dawniej chętnie udzielała się towarzysko, dbała o siebie i swój dom. Gdy rozpoczęła się choroba, zaczęła rzadziej wychodzić z domu. Obecnie wcale nie opuszcza mieszkania. Najczęściej leży w łóżku. Po mieszkaniu porusza się z trudem. Jest zaniedbana, włosy ma zazwyczaj tłuste i nieuczesane. Straciła swoich wcześniejszych znajomych. Tylko dalsi sąsiedzi - starsze małżeństwo - czasami ją odwiedzają.

Pani Zofia rzadko uczęszcza na wizyty lekarskie. Ogranicza przyjmowanie leków, twierdząc, że jej nie pomagają. Jest bardzo płacziwa, niechętnie odpowiada na zadawane pytania.

W mieszkaniu pani Zofii panuje nieład i zaduch. W kuchni są brudne naczynia, w lodówce nie ma produktów spożywczych. W pokoju jest brudna odzież. Kobieta nie pamięta, kiedy ostatnio mieszkanie było sprząrane.

Pani Zofia złożyła wniosek, poparty zaświadczeniem lekarskim, o pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Toruniu, w wyniku czego przyznano jej odpłatne usługi opiekuńcze opiekunki środowiskowej.

Czas przeznaczony na wykonanie zadania wynosi 120 minut.

Ocenię podlegać będą 3 rezultaty:

- diagnoza sytuacji podopiecznej,
  - plan opieki długoterminowej,
  - przygotowany zestaw przyborów, materiałów i sprzętu oraz stanowisko do mycia głowy w łóżku, w wanience pneumatycznej
- oraz
- przebieg czynności związanych z zabiegiem mycia głowy na fantomie osoby dorosłej w łóżku.

Diagnoza sytuacji podopiecznej

Dane osobowe podopiecznej	
Sytuacja rodzinna podopiecznej	

Sytuacja mieszkaniowa podopiecznej	
Sytuacja zawodowa i finansowa podopiecznej	
Sytuacja zdrowotna podopiecznej (z uwzględnieniem zdrowia fizycznego i psychicznego)	

Plan opieki długoterminowej

Rozpoznany problem natury osobistej podopiecznej i potrzeby z niego wynikające	Zaplanowane działania adekwatne do problemu natury osobistej podopiecznej i potrzeb z niego wynikających
Rozpoznany problem rodzinny podopiecznej i potrzeby z niego wynikające	Zaplanowane działania adekwatne do problemu rodzinnego podopiecznej i potrzeb z niego wynikających

<p>Rozpoznany problem mieszkaniowy podopiecznej i potrzeby z niego wynikające</p>	<p>Zaplanowane działania adekwatne do problemu mieszkaniowego podopiecznej i potrzeb z niego wynikających</p>
<p>Rozpoznany problem związany z sytuacją zawodową i finansową podopiecznej oraz potrzeby z niego wynikające</p>	<p>Zaplanowane działania adekwatne do problemu związanego z sytuacją zawodową i finansową podopiecznej oraz potrzeb z niego wynikających</p>
<p>Rozpoznany problem związany z sytuacją zdrowotną podopiecznej (z uwzględnieniem zdrowia fizycznego i psychicznego podopiecznej) oraz potrzeby z niego wynikające</p>	<p>Zaplanowane działania adekwatne do problemu związanego z sytuacją zdrowotną (z uwzględnieniem zdrowia fizycznego i psychicznego) podopiecznej oraz potrzeb z niego wynikających</p>

Efekty kształcenia sprawdzane przykładowym zadaniem praktycznym wraz z kryteriami weryfikacji:

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
5) organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	3) przygotowuje stanowisko pracy do wykonywania zadań zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska
6) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	1) rozróżnia środki ochrony indywidualnej

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) przedstawia potrzeby biopsychospołeczne człowieka i sposoby ich zaspokajania	2) opisuje potrzeby biopsychospołeczne człowieka 3) dobiera sposoby zaspokajania potrzeb w zależności od sytuacji osoby podopiecznej
4) planuje działania opiekuńcze wspólnie z osobą podopieczną	1) rozpoznaje możliwości osoby podopiecznej do sprawowania samoopieki 2) ocenia ograniczenia osoby podopiecznej 3) dobiera planowane działania do stanu osoby podopiecznej 4) dobiera działania do indywidualnych potrzeb osoby podopiecznej
5) rozpoznaje na podstawie analizy dokumentacji sytuację zdrowotną, społeczną i materialną osoby podopiecznej	2) opisuje sytuację zdrowotną, społeczną i materialną osoby podopiecznej na podstawie analizy dokumentacji
6) organizuje środowisko życia osoby podopiecznej z uwzględnieniem jej potrzeb i problemów	1) rozpoznaje potrzeby osoby podopiecznej 2) rozpoznaje sytuację społeczną, materialną zdrowotną osoby podopiecznej 3) rozpoznaje problemy osoby podopiecznej
8) opracowuje indywidualny plan opieki nad osobą podopieczną i pomocy tej osobie	2) opracowuje indywidualny plan opieki w zależności od sytuacji osoby podopiecznej
10) organizuje wsparcie na rzecz osoby podopiecznej i współpracuje z jej środowiskiem	2) wskazuje możliwości wsparcia osoby podopiecznej ze strony środowiska lokalnego

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.4 . Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki	2) wykonuje czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne zgodnie z procedurami i standardami opieki
3) wykonuje zabiegi higieniczne i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej	1) dobiera narzędzia do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych

<i>Jednostka efektów kształcenia:</i> SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi	2) planuje rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków

Jednostka efektów kształcenia	
SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) analizuje przyczyny występowania i metody rozwiązywania problemów społecznych	2) wymienia przyczyny występowania problemów społecznych
2) pomaga osobie podopiecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych i osobistych	1) diagnozuje problemy społeczne i osobiste osoby podopiecznej 2) opisuje działania opieunki środowiskowej pomagające osobie podopiecznej w rozwiązywaniu problemów
4) podtrzymuje relacje międzyludzkie w najbliższym otoczeniu osoby podopiecznej	2) rozpoznaje możliwości utrzymania kontaktów społecznych osoby podopiecznej
5) określa formy i metody organizowania czasu wolnego	3) ustala sposoby spędzania czasu wolnego przez osobę podopieczną
6) organizuje różne formy aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań osoby podopiecznej z uwzględnieniem jej potrzeb, możliwości oraz zasobów środowiska lokalnego	2) rozpoznaje potrzeby kulturowe osoby podopiecznej 3) sporządza wykaz możliwości spędzenia czasu wolnego w lokalnym środowisku 4) dobiera zajęcia do możliwości psychofizycznych osoby podopiecznej
7) analizuje metody usprawniania i aktywizowania osoby podopiecznej w zależności od jej wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności	2) ocenia możliwości aktywizacji osoby podopiecznej 3) dobiera formy aktywizacji do potrzeb i możliwości osoby podopiecznej

Inne zadania praktyczne z zakresu kwalifikacji SPO.05 Świadczenie usług opiekuńczych mogą dotyczyć np.:

- określania potrzeb biopsychospołecznych podopiecznego,
- określania udogodnień ułatwiających codzienne życie osobie podopiecznej,
- opracowywania indywidualnego planu opieki z uwzględnieniem technik, metod i narzędzi pracy,
- planowania współpracy z instytucjami i organizacjami społecznymi na rzecz osoby podopiecznej,
- planowania, organizowania i wykonania czynności higienicznych, opiekuńczych i pielęgnacyjnych u osoby podopiecznej adekwatnych do jej stanu zdrowia,
- dobierania środków i narzędzi potrzebnych do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej,
- dobierania metod rozwiązywania problemów społecznych podopiecznego,
- określania zasobów najbliższego otoczenia osoby podopiecznej,
- planowania form organizowania czasu wolnego osoby podopiecznej,
- dobierania metod usprawniania osoby podopiecznej,
- organizowania stanowiska pracy do różnego rodzaju zabiegów higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych,
- wykonywania zabiegów opiekuńczych, takich jak przeniesienie podopiecznego z łóżka na wózek inwalidzki, pomiar temperatury itp.,
- wykonywania zabiegów higienicznych, pielęgnacyjnych takich jak zmiana pieluchomajtek, wykonanie toalety całego ciała, toaleta jamy ustnej, zmiana koszuli nocnej/piżamy, podmycie podopiecznego, golenie zarostu twarzy, zmiana bielizny pościelowej, zmiana pozycji/układania w określonej pozycji, wymiana worka na mocz, wymiana worka stomijnego, mycie głowy itp.,
- wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, takich jak okłady ciepłe (rozgrzewające) i zimne (wysychające), założenie kompresu żelowego, oklepywanie pleców itp.,
- pomocy osobie podopiecznej w czynnościach dnia codziennego, czynnościach adekwatnych do potrzeb osoby podopiecznej takich jak sporządzanie wniosków (wypełnianie formularzy), utrzymywanie w czystości mieszkania, przygotowywanie posiłków z uwzględnieniem zalecanej diety dla osoby podopiecznej itp.